

În prefața cărții, criticul literar Petru Comarnescu reamintește declarația lui Somerset Maugham făcută la prefața la ediția în limba engleză a romanului: *„...romanul acesta mi-a fost sugerat de viața lui Paul Gauguin.”*

Un

roman - după cum subliniază criticul citat mai sus – care

„apare totuși în mare măsură tributar mentalității mai vechi despre omul Gauguin, oglindind comentariile și nedumeririle tipic burgheze din timpul vieții artistului.[...] Scriitorul accentuează tăria de caracter a pictorului, adevăratul eroism cu care acesta a întâmpinat necurmatul șir de suferințe din ultimii douăzeci de ani ai vieții”

Maugham și-a imaginat un alt pictor care să se lupte (cu sacrificii chiar) cu fixațiile vremii lui pentru a face un pas înainte în pictură: pe Charles Strickland, despre care autorul romanului spune, adresându-se direct cititorului:

„Geniul lui Charles Strickland a fost autentic. S-ar putea să nu-ți placă maniera lui de a picta, dar în orice caz, trebuie să admiți că-ți stârnește interesul, te tulbură și te ține locului.”

Eroul lui Maugham

„... nu era decât un om cumsecade, politicos, onest și simplu, unul dintre acei oameni a căror tovarășie o eviți cu toate că le admiri calitățile excelente – cu alte cuvinte: o nulitate.”

Strickland, un om plin de vicii, dar la care

„...greșelile lui sunt considerate ca o completare necesară a meritelor.”

Personajul principal al cărții încearcă să-și găsească propriul drum în pictură. Lucru anevoios...

„Generația tânără, impetuoasă și conștientă de forța sa, nu vrea să mai aștepte în fata ușilor

CARTE: „Luna și doi bani jumate” de Somerset Maugham

Scris de Horia Picu

Duminică, 02 Noiembrie 2014 08:06 -

Închise; a năvălit înăuntru și s-a așezat pe locurile noastre”

Conflictul dintre generații, prezent întotdeauna în lume:

„Câțiva dintre cei vârstnici [...] încearcă să se convingă pe ei înșiși că nu le-a trecut încă timpul. Ei strigă la rând cu tinerii cei mai viguroși, dar strigătul de luptă sună fals în gura lor de băieți desfrânați care încearcă cu ajutorul creionului de sprâncene, al fardurilor și al pudrei, într-o veselie stridentă, să recupereze iluzia primăverii.”

Maugham merge pe urmele lui Charles Strickland – așa zice ca un adevărat detectiv - și descoperă lucruri puțin știute despre personaj, dar descoperă și lucruri noi despre el însuși:

„Încă nu învățasem cât de contradictorie este firea omenească; nu știam câtă poză există în sinceritate, câtă josnicie se ascunde în spatele nobleței, sau câtă bunătate în spatele viciului.”

Pentru astfel de fraze ar trebui să-i fim recunoscători lui Maugham! La un dineu, adică

„una dintre acele reuniuni care te fac să te miri de ce gazda s-a deranjat să-i invite pe oaspeți și de ce oaspeții s-au deranjat să vină.”

Cel care povestește firul întâmplărilor spune că

„Eu aveam pofta de mâncare a tinereții, iar el pe aceea a omului cu conștiința împietrită.”

Deși disprețuit pentru modul în care se comportă în societate, Strickland e de apreciat pentru modul cum își urmează dorința de a deveni un altfel de pictor, renunțând chiar la „călduța” societate burgheză. Maugham e din nou concis și genial:

„Dorința omului de a fi aprobat de semenii lui este atât de puternică și teama de cenzura acestora atât de violentă, încât el însuși și-a introdus dușmanul în fortăreață. Și acum dușmanul îl pândește, mereu treaz în interesul stăpânului său, gata să zdrobească orice dorință, de-abia

mijită, de a se îndepărta de semeni. Îl va forța să pună interesele societății mai presus de interesele lui proprii.”

E greu să te lupți cu propria conștiință, care

„este □ lanțul puternic care leagă individul de colectivitate, iar omul, supus intereselor colective de care e convins că sunt mai presus decât ale sale, devine un fel de rob al stăpânului său, și-l așează pe acesta la locul de onoare.”

Maugham ne spune ce înseamnă pentru un artist plastic frumosul.

„Frumosul este un lucru minunat și straniu, pe care artistul îl plămădește din haosul lumii prin frământarea sufletului său. [...]. E o melodie care te învăluie, și pentru □ a o putea asculta în inima ta ai nevoie de înțelegere, simțire și fantezie.”

Strickland și povestitorul (adică Somerset Maugham) jucau șah. Când câștiga,

”își disprețuia adversarul învins și aerul lui de triumf făcea ca înfrângerea să fie și mai greu de suportat. Pe de altă parte, când pierdea, accepta înfrângerea cu voie bună. Cu alte cuvinte știa să piardă, dar nu știa să câștige. De aici pot trage concluzii subtile cei care afirmă că un om nu-și dezvăluie mai mult caracterul decât la joc.”

Înclinația autorului pentru studierea caracterelor umane e explicabilă, poate și prin faptul că a studiat filozofia și literatura la Universitatea din Heidelberg. Maugham filozofează și în acest roman. Un personaj important în „Luna și doi bani jumate”, olandezul Dirk Stroeve, spune:

„ Venim pe lume fără să știm de ce, și plecăm, fără să știm unde. Trebuie să fim foarte modești. Trebuie să pășim tiptil prin viață, pentru ca destinul să nu ne observe [...] Să rămânem tăcuți și mulțumiți în colțisorul nostru, supuși și blânzi. Iată care este înțelepciunea vieții.”

Pentru a-și găsi drumul în viață, personajul lui Maugham trebuie să părăsească Europa cea plină de prejudecăți,

CARTE: „Luna și doi bani jumate” de Somerset Maugham

Scris de Horia Picu

Duminică, 02 Noiembrie 2014 08:06 -

„În Anglia și Franța Strickland era ca un șurub pătrat băgat cu forța într-o piuliță rotundă, □ dar aici, în insulă, piulițele erau de toate felurile și orice șurub se potrivea.”

Mă întreb oare cum ar arăta lumea azi dacă ar exista piulițe de toate felurile, pentru orice șurub?...